

ADVOKATFORENINGEN
THE NORWEGIAN BAR ASSOCIATION

Finansdepartementet
Postboks 8008 Dep
0030 Oslo

Også sendt elektronisk

Deres ref.: 13/3769-
Vår ref.: 219810

Dato: 29. april 2016

Høring - Delutredning 1 fra Hvitvaskingslovutvalget

1. Innledning

Vi viser til departementets høringsbrev av 15. februar 2016 vedrørende ovennevnte høring.

Det er en prioritert oppgave for Advokatforeningen å drive rettspolitisk arbeid gjennom høringsuttalelser. Advokatforeningen har derfor en rekke lovutvalg inndelt etter fagområder. I våre lovutvalg sitter advokater med særskilte kunnskaper innenfor det aktuelle fagfelt og hvert lovutvalg består av advokater med ulik erfaringsbakgrunn og kompetanse innenfor fagområdet. Arbeidet i lovutvalgene er frivillig og ulønnet.

Advokatforeningen ser det som sin oppgave å være en uavhengig høringsinstans med fokus på rettssikkerhet og på kvaliteten av den foreslåtte lovgivningen.

I saker som angår advokaters rammevilkår vil imidlertid regelendringen også bli vurdert opp mot advokatbransjens interesser. Det vil i disse tilfellene bli opplyst at vi uttaler oss som en berørt bransjeorganisasjon og ikke som et uavhengig ekspertorgan. Årsaken til at vi sonderer mellom disse rollene er at vi ønsker å opprettholde og videreutvikle den troverdighet Advokatforeningen har som et uavhengig og upolitisk ekspertorgan i lovgivningsprosessen.

I den foreliggende sak uttaler Advokatforeningen seg som berørt bransjeorganisasjon. Saken er forelagt lovutvalget for bank, finansiering og valuta. Lovutvalget består av Kjersti Tøgard Trøbråten (leder), Rudi Mikal Christensen, Linn Hertwig Eidsheim, Thorbjørn Gjerde, Kjersti Hønstad og Peter Aall Simonsen.

2. Merknader

Advokatforeningen avgir følgende høringsuttalelse:

Advokatforeningen støtter flertallsinnstillingene i utredningen.

Advokatforeningen er tilfreds med at utvalgets forslag til håndtering av taushetsplikt i forbindelse med

tilsyn og klageordning for advokater synes å ivareta bestemmelsene i Grunnloven § 95 og EMK artikkel 6 nr. 1 (rettferdig rettergang), samt Grunnloven § 102 og EMK artikkel 8 (respekt for privatliv/«korrespondanse»). Den foreslåtte organiseringen av tilsynet av advokater hensyntar etter Advokatforeningens vurdering på en god måte de problemer som kan oppstå for så vidt gjelder forholdet til advokaters taushetsplikt ved direkte kontakt med offentlige myndigheter.

Advokatforeningen vil særlig fremheve følgende punkter:

Presiseringen om at Tilsynsrådet bare skal ha tilgang til taushetsbelagt informasjon i den grad det er strengt nødvendig

I forslaget til ny § 32 i hvitvaskingsloven er det i tredje ledd fastsatt at «tilsynsmyndigheten bare gis adgang til opplysninger som er omfattet av advokaters taushetsplikt dersom det er strengt nødvendig». Advokatforeningen anser det som positivt at dette kommer til uttrykk i loven. Foreningen anser formuleringen for å være i tråd med nødvendighetskriteriet i EMK artikkel 8 nr. 2. Dersom tilsynet kan gjennomføres uten at taushetsbelagte opplysninger overbringes Tilsynsrådet, ville det være i strid med EMK å kreve slike opplysninger fremlagt. Advokatforeningen slutter seg til utvalgets vurdering når det legger til grunn at Tilsynsrådet som regel kan gjennomføre effektivt tilsyn uten å ha tilgang til taushetsbelagt informasjon (se utredningen side 58).

Ordningen med en representant for Advokatforeningen ved tilsyn

Det fremgår av forslaget til ny § 32 at en representant for Advokatforeningen skal sikre at det ikke gis opplysninger om taushetsbelagte forhold i større utstrekning enn det som er nødvendig for å gjennomføre et effektivt tilsyn. Ordningen er ment å imøtekomme krav som er oppstilt gjennom EMDs praksis. Det vises til utvalgets vurderinger knyttet til avgjørelsen *Michaud mot Frankrike* samt det generelle kravet til «adequate and effective safeguards against abuse». At ordningen vil oppfylle disse kravene, er imidlertid betinget av at representanten også i praksis gis den uavhengighet og det handlingsrom som kreves for å ivareta rollen på en god måte.

Advokatforeningen legger for øvrig til grunn at Tilsynsrådet må finansiere representantordningen.

De som mottar informasjon ved tilsynet har den samme lovfestede taushetsplikt som advokaten

Utvalget foreslår at det i ny § 32 tredje ledd tredje punktum fastsettes at den som ved tilsyn hos advokater får tilgang til opplysninger som er omfattet av advokatens taushetsplikt, har samme taushetsplikt som advokaten selv. Utvalget tilrår løsningen for å respektere Grunnloven § 102 og EMK artikkel 8. Advokatforeningen er enig i at en slik løsning er nødvendig, og at taushetsplikten i forvaltningsloven ikke er tilstrekkelig (se utredningen side 47). Advokatforeningen understreker at utvalget nøye har vurdert hvorvidt det overhodet skal tillates unntak fra advokaters taushetsplikt i forbindelse med tilsyn hos advokatene (på side 46). Utvalget har konkludert med at behovet for å sikre at advokater etterlever hvitvaskingsregelverket utgjør tungtveiende grunner til å gjøre et visst innhugg i taushetsplikten, men at inngrepet må begrenses til det som er nødvendig. Det er en nødvendig konsekvens av dette at advokatens taushetsplikt gis tilsvarende anvendelse for de ansatte hos Tilsynsrådet. For å vareta vernet av fortroligheten mellom advokat og klient er det ikke tilstrekkelig å gi forvaltningslovens taushetspliktsbestemmelser anvendelse.

Også den foreslåtte løsningen vedrørende klageadgang for advokater ivaretar etter Advokatforeningens oppfatning ovennevnte hensyn. Det vises til utvalgets vurderinger på side 53-54, som Advokatforeningen slutter seg til.

Advokatforeningen vil for øvrig påpeke at dagens rettssituasjon ikke gir en tilsvarende klar beskyttelse av advokaters taushetsplikt. Det vises til at advokatforskriften § 4-5 annet ledd etter sin ordlyd gir Tilsynsrådet vid tilgang til taushetsbelagt informasjon, noe som etter utvalgets syn ikke nødvendigvis er forenlig med Tilsynsrådets manglende uavhengighet og status som offentlig organ, se utredningen side 46 første spalte og side 47 andre spalte. Dagens advokatforskrift har heller ingen direkte bestemmelse om at Tilsynsrådet har samme taushetsplikt som advokaten når Tilsynsrådet får tilgang til taushetsbelagt informasjon. Det vises imidlertid til Sivilombudsmannens uttalelse om Tilsynsrådets taushetsplikt i sak 2012/2950, som taler for et annet syn – og som for øvrig støtter Hvitvaskingslovutvalgets forslag til § 32 tredje ledd tredje punktum. Fra Sivilombudsmannens sammendrag av saken hitsettes:

«Tilsynsrådets taushetsplikt etter forvaltningsloven § 13 må tolkes slik at klientopplysninger som er underlagt en advokats taushetsplikt etter straffeloven § 144 også er underlagt taushetsplikt hos Tilsynsrådet, med samme rekkevidde som advokatens taushetsplikt.»

De forhold som det avslutningsvis er pekt på, har ingen direkte tilknytning til den pågående revisjonen av hvitvaskingsloven. Dette er svakheter i det eksisterende regelverket. Advokatforeningen mener at advokatforskriften bør endres på disse punktene ved første anledning.

Vennlig hilsen

Erik Keiserud
leder

Merete Smith
generalsekretær

Saksbehandler: Trude Molvik
tm@advokatforeningen.no